

Økonomiforvaltningen
Att.: Adm. direktør – Peter Stensgaard Mørch
Københavns Rådhus
1599 København V

Revisionsrapport – Regnskabsføring og interne kontroller 2016

Indledning

Som led i den løbende revision af Københavns Kommunes regnskab for 2016 har vi foretaget revision af kommunens regnskabsføring og interne kontroller, samt afledt heraf, et enkelt forhold vedrørende Opus debitor.

Rapporteringen er opbygget på følgende måde:

1. Formål og omfang mv.
2. Ledelsesresumé og konklusioner
3. Observationer, risikovurderinger og anbefalinger
4. Formidling af risiko og væsentlighed

1. Formål, omfang mv.

1.1. Revisionens formål

Revision af kommunens regnskabsføring og interne kontroller er en del af den lovpligtige revision og indgår i grundlaget for vores påtegning af Københavns Kommunes årsregnskab.

Revisionens formål er at undersøge, om området administreres betryggende og i overensstemmelse med borgerrepræsentationens beslutninger, gældende love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, endvidere at foretage en kritisk gennemgang af forretningsgange og de kontroller, der er etableret på området.

Det bedste værn mod uregelmæssigheder er hensigtsmæssige forretningsgange og gode interne kontroller, hvorfor vores revision i vidt omfang har baseret sig på efterprøvelse af forretningsgange og interne kontroller, men ikke undersøgelser specielt med henblik på opdagelse af uregelmæssigheder.

Det påhviler ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter forvaltningens forhold, og det påhviler revisor at gennemgå disse forretningsgange og interne kontroller som et led i revisionen af årsregnskabet.

1.2. Revisionens omfang og afgrænsning

Omfanget af vores arbejde fastlægges ud fra vores samlede vurdering af væsentlighed og risiko for væsentlig fejl.

Revisionen er baseret på en forventning om, at der er tilrettelagt et velfungerende internt kontrolsystem og en pålidelig bogføring. Dette indebærer, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl til et acceptabelt niveau.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet.

Vi skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at revisionen først kan anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

1.3. Revisionsarbejdets udførelse

Revisionen omfatter Intern Revisions bistand til Deloitte i forbindelse med lovpligtig revision af indkøbsområdet. Revisionen er udført på grundlag af godkendt revisionsplan for 2016 og er bl.a. gennemført ved besøg hos Koncernservice (KS) og centrale enheder i forvaltningerne. Herudover har vi foretaget en opfølgning på konstaterede forhold fra revisionen af området vedrørende 2015.

Køb af varer og tjenesteydelser i KK udgør for perioden 1/1 – 31/7-2016 ca. 5.037 mio.kr.

Revision har omfattet:

- Design – og hvorvidt der på de konkrete aktiviteter er identificeret risici, som kan medføre tilsigtede eller utilsigtede fejl og mangler, og om der er udarbejdet hensigtsmæssige og betryggende forretningsgange og interne kontroller, der afdækker disse.
- Implementering - og om de udarbejdede retningslinjer og interne kontroller rent faktisk er implementeret i kommunen.
- Effektivitet – og hvorvidt kontrollen har fungeret efter hensigten og har medvirket til at forebygge eller opdage tilsigtede og utilsigtede fejl og mangler på de konkrete aktiviteter.

2. Ledelsesresumé og konklusion

Vi har afsluttet den løbende revision af indkøbsområdet 2016.

Revisionen har omfattet en gennemgang af, hvorvidt der er tilrettelagt hensigtsmæssige forretningsgange og gode interne kontroller som sikrer mod fejl og mangler.

2.1. Design og implementering af forretningsgange

Vi har påset, hvorvidt der på de konkrete hovedområder i indkøbsadministrationen er identificeret risici, som kan medføre tilsigtede eller utilsigtede fejl og mangler, og om der er udarbejdet hensigtsmæssige og betryggende forretningsgange og interne kontroller, der afdækker disse. Herunder påses det, om de udarbejdede retningslinjer og interne kontroller rent faktisk er implementeret i kommunen.

Gennemgangen har givet anledning til 3 nye bemærkninger:

- Væsentlige svagheder i kontrolmiljøet omkring inddrivelse og lukning af firmadankort ved fratrædelse (ref. 3.8).
- Gæld til offentlige myndigheder oversendt til inddrivelse hos SKAT (ref. 3.10)
- Fejl i snitfladen mellem KØR og Opus Debitor (ref. 3.11)

Vores opfølgning på de 4 bemærkninger i revisionsberetningen for 2015, der knytter sig til eller har indvirkning på revisionen af indkøb af vare og tjenesteydelser i KK, har vist, at 3 videreføres i 2016:

- Systemansvarlige for udbetalingsystemer – Revisionsbemærkning nr. 1
- Kommunens regler for indkøb – Revisionsbemærkning nr. 8.2
- God bogføringsskik – Revisionsbemærkning nr. 8.3

Bemærkningerne nr. 8.1, som kan henføres til fakturaer i betalingskontrol, anses for lukket.

2.2. Konklusion

Som anført ovenfor, er der stadig udfordringer og behov for forbedringer på indkøbs- og udbetalingsområdet i Københavns Kommune. Forvaltningerne har allerede i forbindelse med revisionen for 2015 udarbejdet handleplaner og igangsat flere tiltag for at imødegå de bemærkninger som videreføres. Handleplanerne løber over flere år.

Det er revisionens samlede vurdering, at de besluttede handleplaner og tiltag, såfremt disse gennemføres som tiltænkt, i væsentligt omfang vil kunne reducere risikoen for gentagelse af de fejl og mangler, der har givet anledning til revisionsbemærkningerne.

Det er de respektive forvaltningers ansvar at gennemføre de handlinger, der er nødvendige for at lukke de anførte bemærkninger. Revisionen forventer, at ledelsen på de berørte områder sikrer den fornødne fremdrift og kvalitet i løsningerne, således at bemærkningerne kan lukkes i overensstemmelse med de besluttede handleplaner.

Der henvises til afsnit 3 for uddybning af ovenstående forhold.

3. Observationer, risikovurdering og anbefaling

3.1. Nye Bemærkninger 2016

Observationer der primært er rettet mod KS

Organisationsområde i KK		Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.11 Ad Snitflade Opus Debitor og KØR	I forbindelse med vores revision har vi desuden observeret, at der er fejl i snitfladen mellem OPUS debitor og KØR, herunder registreringer i P.nr.basen, hvilket gør det nødvendigt at foretage en stor mængde enkelt opslag for at afstemme de to moduler.	Operationel risiko – Uhen-sigtsmæssige processer i form af fejl i grænsesnit og høj grad af manuelle pro-cesser, øger risikoen for tab.	Det henstilles at der sikres korrekte overførsel af data via grænsesnit mellem de to moduler og P.nr.basen, samt en systemunderstøt-tet afstemning af modu-lerne.		
Forvaltningens iværksatte tiltag	KMD er som følge heraf i gang med at foretage en ændring i det grænsesnit der overfører posteringer fra OPUS Debitor til KØR. Det ændrede grænsesnit forventes at være implementeret ultimo januar 2017. Ændringen i grænsesnippet medfører, at Betaling og Kontrol (Kultur- og Fritidsforvaltningen) kan påbegynde systemaf-stemningen mellem de 2 systemer for 2017 og fremadrettet når ændring er implementeret. Ansvarlig: Lene Stenstrup From Deadline: 1. maj 2017				

Observationer der er rettet mod forvaltningerne og KS:

Organisationsområde i KK		Forvaltningerne/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.8 Kommunens regler for indkøb	(Forvaltningerne) Ved vores revision af design har vi observeret svagheder i kontrolmiljøet omkring inddrivelse og lukning af firmadankort ved medarbejders fratrædelse og afskedigelse. De designede kontroller er placeret på decentralt niveau hos den budget ansvarlige og er kun i ringe grad systemunderstøttet. Vi har observeret at der ikke er opfølgning på om den overvågende kontrol rettet mod misbrug er effektive, da der ikke sker opfølgning på om alle adviserings-mails når frem til en modtager. Det eksisterende design er desuden uhensigtsmæssigt i det henseende at der kun i ringe grad er centrale overvågende kontroller til at kompensere for de manuelle kontroller.	Operationel risiko – Manglende implementering af en overvågende kontrol, udgør en risiko for, at manglende kontrolimplementering eller ineffektiv kontroludførelse på decentralt niveau ikke identificeres og adresseres	Det henstilles, at designede kontroller implementeres eller, at det på anden vis sikres, at kontrolmiljøet er intakt, herunder om en central lukning af dankort kan foretages i KS så snart AD lukkes for medarbejderren.		
Forvaltningens iværksatte tiltag	Koncernservice vil undersøge muligheden for sammenkørsel af data vedr. dankortholdere og stoppede medarbejdere, herunder i forbindelse med indmeldte fratrædelse til Koncernservice/ Center for Løn og Personale. Herudover vil Koncernservice undersøge muligheden for etablering af en stikprøvevis overvågende kontrol af om adviserings-mails når frem til rette modtager, med efterfølgende konsekvens for lukning af dankort. Ansvarlig: Lene Stenstrup From Deadline: 1. maj 2017				

Observationer der er rettet mod forvaltningerne og KS (fortsat):

Organisationsområde i KK		Forvaltningerne/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.10 Ad Gæld til offentlige myndigheder	(Forvaltningerne / KS) I forbindelse med vores revision er vi blevet bekendt med at kommunen har registreret en gæld på ca. 1,1 mio.kr. fordelt på en række krav som andre offentlige myndigheder har oversendt til inddrivelse hos SKAT. Kravene er væsentligst bøder, mellemkommunale betalinger og p-afgifter. En lang række af kravene er krav, som KK fejlagtigt selv har oversendt til SKAT. Kommunens egne krav kan henføres P-afgifter vedr. kommunens biler.	Operationel risiko – Det medfører et unødigt ressource forbrug og øget kompleksitet i andre processer i organisationen at man fejlagtigt oversender interne krav til inddrivelse hos SKAT. Compliancerisiko - Bøder og afgifter, som kan henføres til kommunens ansatte, er kommunen uvedkommende.	Det skal henstilles, at de faktiske forhold undersøges, og at udgifterne henføres til de konkrete områder i KK. I den forbindelse skal man være opmærksom på, at bøder og afgifter, som kan henføres til kommunens ansatte, ikke kan betales af kommunen, da de er kommunen uvedkommende.	●	
Forvaltningens iværksatte tiltag	Koncernservice er i gang med at undersøge de faktiske forhold vedrørende kommunens oversendelse af egne krav til SKAT, herunder oversendelsen af p-afgifter vedr. kommunens enheder eller ansatte. Derudover har Koncernservice kigget nærmere på de krav, som andre offentlige myndigheder har oversendt til inddrivelse hos SKAT. Det har medført, at beløbet på 1,1 mio. kr. er blevet reduceret til kr. 765.000 kr. Der arbejdes intensivt på at få nedbragt dette beløb yderligere. For at imødegå et unødvendigt ressourceforbrug samt øget kompleksitet i andre processer vil Koncernservice etablere følgende tværgående processer: - Proces for håndtering af bøder fra myndighederne - Proces for håndtering af skyldige krav til SKAT - Proces for månedlig oprydning i fakturapuljen Ansvarlig: Elisabeth Reichwald og Peter Grønning Deadline: 1. maj 2017				

3.2. Videreførte bemærkninger 2016

Observationer der er rettet mod forvaltningerne og KS:

Organisationsområde i KK		Forvaltningerne/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.7 Fakturaer i betalingskontrol (god bogføringsskik)	I beretningen 2015 er anført: Bogføring i KK foretages ikke i alle tilfælde i overensstemmelse med god bogføringsskik (konteringssteksten er ikke altid tilstrækkelig sigende, og posteringer er ikke altid dokumenteret med et bilag.) Opfølgning 2016: KS' stikprøvevis kontrol af posteringer har afdækket, at der væsentligst i relation til finansposteringer, i flere tilfælde er konstateret, at det ikke umiddelbart ud af posteringssteksten og evt. vedhæftede dokumentation, er muligt at vurdere validiteten af de foretagne finansposteringer herunder hvad og hvorfor der omkonteres. På baggrund af vores udførte reperformance af kontrollerne er vi enige i den observation.	Finansiell risiko – Overholdelsen af god bogføringsskik skal i alt væsentlighed bidrage til en hensigtsmæssig og betryggende styring samt rapportering.	Det henstilles, at der sættes ledelsesmæssig fokus på området og at de rapporterede forhold i ledelsesinformationerne løbende holdes op i mod god bogføringsskik i en bred forstand samt de nærmere beskrevet krav til registreringerne fra forretningsgangene.		
Forvaltningens iværksatte tiltag	Koncernservice vil efter regnskabsafslutningen for 2017 følge op på om forholdene forbedres der, hvor stikprøver på posteringer ikke overholder god bogføringsskik og rapportere på dette til de ansvarlige forvaltninger. Ansvarlig: Lene Stenstrup From Deadline: 31. januar 2018				

Observationer der er rettet mod forvaltningerne og KS (fortsat):

Organisationsområde i KK		Forvaltningerne/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.8 Kommunens regler for indkøb	I beretningen 2015 er anført: I lighed med forhold rapporteret ved sidste års revision er der observeret manglende overholdelse af KK's indkøbsaftaler på mindre indkøb/opgaver, herunder digitaliseret understøttelse af indkøb. På større byggeopgaver/indkøb indhentes behørigt tilbud. Opfølgning 2016: Bemærkningen videreføres.	Operationel risiko – Manglende overholdelse af indkøbsaftaler, som følge af uhensigtsmæssigt designet processer og kontroller, udgør en risiko for, at KK påføres ekstra omkostninger.	Det henstilles, at gældende regler overholdes. Der henvises endvidere til vedtagelsen af indkøbsprogrammet ved budgetforhandlingerne for 2017 hvor følgende målsætninger er besluttet: - 95% af alle rekvisitioner skal foretages gennem indkøbssystemet -Der skal etableres et brugervenligt og elektronisk indkøbs- og bestillingssystem i Kvantum. Der automatiserer indkøbsprocessen og sikrer compliancen og reducerer transaktionsomkostningerne -Indkøbsaftalerne skal være opdaterede og korrekte med konkurrencedygtige priser og kommunens besluttede krav skal overholdes -Aftaleindgåelse skal styrkes, således at der er fuldt dækkende aftaler for kommunens samlede indkøb -I forbindelse med udbud skal der være øget fokus på kvaliteten af de aftaler, der indgås	●	
Forvaltningens iværksatte tiltag	Der arbejdes løbende på forbedringen af compliance på indkøbsområdet i forvaltningerne. Der er en forventning om at indførelsen af Kvantum vil bidrage yderligere til overholdelse af kommunens regler for indkøb				

Observationer der er rettet mod forvaltningerne og KS (fortsat):

Organisationsområde i KK	Forvaltningerne/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed
3.9 Systemansvarlige for udbetalings- og faktureringsystemer	I beretningen 2015 er anført: Der blev i 2014 identificeret 69 udbetalings- og faktureringsystemer. Analysen viste, at der for hovedparten af systemerne var udpeget en ansvarlig systemejer. Endvidere var systemejer-rollens ansvar beskrevet i IT-sikkerhedsregulativet. Dog manglede der forretningsgangsbeskrivelser for hovedparten af systemerne, og der var således ikke designet interne kontroller omkring systemerne. Analysen viste, at systemejer-rollen ikke tilstrækkeligt var implementeret. Der var systemejere, der ikke kendte funktionaliteten af det system, de var systemejere for, og systemejer-rollen blev generelt varetaget meget forskelligt. Ikke alle systemejere havde et klart billede af, hvad rollen indebar og hvilket ansvar de havde. Analysen viste endvidere, at der ikke var den nødvendige ledelsesmæssige opmærksomhed på opgaven, hvilket medførte, at der ikke blev allokeret de nødvendige ressourcer til varetagelse af systemejerskabet. Grundet manglende design af kontroller i forretningsgange blev det vurderet, at der ikke var implementeret tilstrækkelige kontroller af anvendelsen af systemerne. Opfølgning 2016: Der har hen over året været afsat ressourcer til at uddanne systemejere i varetagelse af systemejerrollen. Herunder at klarlægge hvad rollen indebærer og hvilket ansvar de har. Det er sket gennem udarbejdelse af systemejer vejledning samt gennemførelse af kurser. Dog udestår arbejdet med udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelser for hovedparten af systemerne, og der er således ikke designet interne kontroller omkring systemerne. Grundet manglende design af kontroller i forretningsgange vurderes det, at der ikke er implementeret tilstrækkelige kontroller af anvendelsen af systemerne. Revisionsbemærkning 1 fra 2015 er tilpasset med gennemførte tiltag og videreført.	Finansiell risiko - Vi finder det kritisk, at håndteringen af kommunens udbetalings- og faktureringsystemer ikke er betryggende. Vi har endvidere konstateret, at der ikke er beskrevet og implementeret retningslinjer for de enkelte systemer og systemejere, der bl.a. beskriver de interne kontroller i systemerne og systemejerens ansvar.	Det henstilles, at der udarbejdes forretningsgangsbeskrivelse og foretages den fornødne risikovurdering til brug for et hensigtsmæssigt design af kontroller af anvendelsen af systemerne samt, at det fra centralt hold monitoreres, at der ligeledes sker decentral gennemførelse her af i overensstemmelse med de udarbejdede handlingsplaner.	●

Forvaltningens iværksatte tiltag	Økonomiforvaltningen, ved Koncernservice udarbejder forretningsgange, herunder risikovurdering og design af interne kontroller vedrørende anvendelsen af de udbetalings- og faktureringsystemer, som ØKF er ansvarlig for og som ikke er planlagt udfaset som følge af Kvantum. Der udarbejdes forretningsgange og risiko- og kontrolvurderinger for i alt 5 systemer (3 systemer, hvor systemejerskabet ligger i Koncern IT og 2 systemer, hvor systemejerskabet ligger i Koncernservice). Derudover er der identificeret 6 systemer, som Koncern IT og Koncernservice er systemejere for, der planlægges udfaset med implementeringen af Kvantum. Der er derfor ikke planlagt yderligere aktiviteter for disse systemer. Endvidere er der identificeret et system, hvor der ikke er tilknyttet en systemejer, og udarbejdelse af forretningsgang afventer at der findes en systemejer. Forretningsgangene forventes implementeret ved udgangen af 2. kvartal 2017. Koncernservice stiller et koncept til rådighed til brug for forvaltningernes udarbejdelse af forretningsgange vedrørende anvendelsen af de udbetalings- og faktureringsystemer, som forvaltningerne er ansvarlige for. Dette sker i regi af den reviderede handlingsplan til sikring af betryggende administrative processer i kommunen. Koncernservice vil derudover koordinere en løbende indsamling af forvaltningernes overordnede status-tilkendegivelser ift. forvaltningernes tiltag frem mod deadline ved udgangen af 2. kvartal 2017. Derudover foretager Koncernservice følgende tiltag iht. den reviderede handlingsplan til sikring af betryggende administrative processer i kommunen, frem mod deadline ved udgangen af 2. kvartal 2017: - Udarbejdelse af et koncept for opfølgning på status for implementering af systemejerskaber for kommunens udbetalings- og faktureringsystemer. - Opfølgning på status for implementering af systemejerskaber for de udbetalings- og faktureringsystemer, som Økonomiforvaltningen, herunder Koncernservice og KoncernIT er ansvarlige for. - Koordinering af en løbende indsamling af forvaltningernes overordnede status-tilkendegivelser ift. forvaltningernes tiltag. Ansvarlig: Lene Stenstrup From Deadline: 30. juni 2017

3.3. Lukkede bemærkninger i 2016

Observationer der primært er rettet mod KS:

Organisationsområde i KK		Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.7 Fakturaer i betalingskontrol	I beretningen 2015 er anført: ”Det er politisk besluttet, at alle fakturaer u/10.000 kr. godkendes af en person, hvorefter den automatisk betales uden yderligere kontrol. Det er vores vurdering, at enegodkendelse af fakturaer indeholder en iboende risiko for besvigelser. Som kompenserende kontrol er implementeret stikprøvevis kontrol af fakturaer u/ 10.000 kr. Kontrollen er dog ikke designet til udvælgelser af stikprøver på fakturaer på u/5.000 kr.” Opfølgning 2016: I 2016 har vi påset, at der er udarbejdet en forretningsgang og designet en kontrolanalyse rettet mod alle bilag u/10.000 kr. Vi har opnået overbevisning for at kontrollen er implementeret og har været effektiv for perioden fra starten af regnskabsåret frem til dato for gennemførelsen af den løbende revision. Bemærkningen anses for lukket.	-	-		

3.4. Observationer i øvrigt 2016

Observationer der er rettet mod forvaltningerne og KS:

Organisationsområde i KK	Forvaltningerne/ Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed
3.6 Godkendelse i Workflow, autorisationer og stamdata	(KIT) Ved køb i Netbutikken er det forsåt muligt at ene-godkende fakturaer op til ens beløbsgrænse. Systemunderstøttelsen af to godkendelser på alle fakturaer i WF dækker således ikke de tilfælde hvor ordren allerede er godkendt i netbutikken og der sker automatisk 3-vejsmatch i WF. Faktura fra Netbutikken indgår i bilagskontrol, men ikke med særligt fokus.	Besvigelsesrisiko - Muligheden for ene-godkendelse af fakturaer øger risikoen for besvigelser.	Grundlæggende anbefales det at kontroller systemunderstøttes. Ledelsen i KS har ved revisionen 2015 ud fra en risiko og væsentlighedsbetragtning valgt ikke at ændre i opsætningen af Netbutikken. Interne Revision er enige i at risikoen i noget omfang afdækkes af en kompenserende kontrol.	
	(KIT) Der er ikke etableret en systemunderstøttet kontrol i selvbetjeningen af, at godkender og betalingsmodtager ikke er den samme. Det er ikke muligt, at opretter og godkender af et bilag er den samme, men problemet er, at man i strid med kommunens regler kan godkende udbetalinger til sig selv.	Besvigelsesrisiko - tilsidesættelse af de etablerede kontroller, herunder hierarkisk godkendelse af udlæg, øger risikoen for besvigelser.	Grundlæggende anbefales det at kontroller systemunderstøttes. Ledelsen i KS har ved revisionen 2015 ud fra en risiko og væsentlighedsbetragtning valgt ikke at igangsætte en systemunderstøttet kontrol. Det er vores anbefaling, at der etableres en kompenserende kontrol til sikring af at godkender og betalingsmodtager ikke er den samme.	
3.7 Fakturaer i betalingskontrol	Alle forvaltninger I lighed med sidste års revision har vi ved gennemgang af tilfældigt udvalgte bilag observeret manglende overholdelse af betalingsfrister.	Operationel risiko – Manglende overholdelse af betalingsfrister medfører øget risiko for at KK pålægges ekstra renteudgifter.	-	
3.8 Kommunens regler for indkøb	BUF, TMF og SOF I enkelte tilfælde har vi observeret at der er sket hævning af kontanter på firmadankort til forskudsafregning for udlæg.	Operationel risiko -	Reglerne for brugen af firmadankort, her under, at disse er til brug for direkte betaling af indkøb til kommunen samt, at forskud for udlæg håndteres via lønnen eller egentlige forskudskasser er videregivet til de implicerede forvaltninger og der anbefales ikke yderligere tiltag.	

Observationer der primært er rettet mod KS:

Organisationsområde i KK		Koncernservice	Revisionsområde/ emne	Indkøbsområdet	
Ref.	Observation	Risikobeskrivelse	Anbefaling	Risiko & Væsentlighed	
3.5 Systemafstemninger af Kreditormodul	Ingen bemærkninger	-	-		
3.7 Fakturaer i betalingskontrol	Der er konstaterede en række mindre uhensigtsmæssigheder i udvælgelsesprocessen ved implementeringen af den stikprøvevise kontrol og kontrol analysen i KS, der primært kan henføres til datasorteringen, hvor finansbilag uden dokumentation er frasorteret uden nærmere opfølgning herpå.	Operationel risiko – De konstaterede uhensigtsmæssigheder udgør en risiko for at implementeringen af kontrollerne ikke er i overensstemmelse med det fastlagte design	Det henstilles at udvælgelsen sker så det er i overensstemmelse med retningslinjerne i designet.		
	I lighed med tidligere rapporterede forhold er den systemunderstøttede proces, der modregner åbne kreditnotaer i efterfølgende fakturaer fra leverandøren er kun effektiv i de tilfælde, hvor alle leverandørens fakturaer har betalingsstatus Nem-konto. Derfor er der etableret en kompenserende og tidskrævende manuel kontrol, der skal sikre modregning i kommende betalinger til leverandøren eller oversendelse af kravet til betaling og kontrol.	Operationel risiko - Manglende effektivitet i processen for modregning af kreditnota i efterfølgende betalinger eller ved anmodning om betaling fra kreditor medfører risiko for, at kommunen ikke modtager tilgodehavendet.	Vi skal anbefale, at der implementeres en højere grad af systemunderstøttelse i processen for indrivelse af overforfaldne kreditnotaer og for modregning af kreditnotaer i fremtidige betalinger.		

Revisionsområder uden markeringer er medtaget for at sikre fuldstændigheden i de revisionshandlinger, der er gennemført.

3.5. Ad Systemafstemninger af kreditor

IR har gennemgået processen for afstemning af KØR kreditor- og finansmodul i henholdsvis KØR og Navision. Processen er uændret i forhold til sidste år, og afstemningerne gennemgås i forbindelse med årsafslutningen.

3.6. Ad Godkendelse i Workflow, autorisationer og stamdata

Ved vores løbende revision af køb af varer og tjenesteydelser har vi identificeret de kontroller i processen for fakturagodkendelsen i Workflow, der er væsentlige for revisionen. Dette er sket bl.a. ved gennemgang af forretningsgange på området og interview med nøglemedarbejdere i kreditor-teamet i KS.

Hvor det bidrager til vores revisionsoverbevisning, samt forståelse af kontrolmiljøet på området, har vi testet kontrollerne.

Jf. KK's forretningsgange "Ordreafgivelse til betaling (Kreditor)" skal der være to godkendere på alle fakturaer over 10 t.kr. Når indkøb foretages via Netbutikken, og ordre, varemottagelse og faktura matches automatisk i WF, sker godkendelse på ordretidspunktet. Vi har i lighed med sidste år konstateret, at den systemunderstøttede kontrol i WF af, at der er to godkendelser på fakturaer over 10 t.kr., ikke dækker de tilfælde, hvor der er sket godkendelse på tidspunktet for ordreafgivelsen. Det er således muligt via Netbutikken at gennemføre køb, varemottagelse og betaling op til den beløbsgrænse, man er oprettet med i stillingshierarkiet i KØR.

Der er tale om en kontrolsvaghed, der alt andet lige øger risikoen for besvigelser. Ledelsen i Koncernservice har i deres stillingtagen til sidste års bemærkning, ud fra en risiko- og væsentlighedsbetragtning, og med hensyntagen til de gennemførte bilagskontroller, valgt at acceptere den konstaterede risiko.

Samme systemunderstøttede kontrol sikrer, at fakturaer under 10 t.kr. kun kan godkendes af en medarbejder ved automatisk at overføre fakturaen til KØR-kreditor efter 1. godkendelse.

Navision Workflow understøtter ikke, at fakturaer under 10 t.kr. kun kan godkendes af en. Her er det systemunderstøttet, at alle fakturaer godkendes af to.

Som opfølgning på det konstaterede forhold fra sidste år om, at det er u hensigtsmæssigt, at det i selvbetjeningsløsningen ikke er systemunderstøttet, at godkender og betalingsmodtager ikke er den samme, har ledelsen i Koncernservice vurderet den konkrete risiko og valgt ikke at igangsætte en systemunderstøttet kontrol. Kontrolsvaghed øger besvigelserisikoen ved bevidst tilsidesættelse af det vedtagne godkendelsesflow, hvorfor vi anbefaler en kontrol af, at der ikke er sammenfald mellem godkender og betalingsmodtager.

Der er i KS etableret og gennemført nøglekontroller der i et vist omfang relaterer sig til ovenstående risici, jf. afsnit 3.3.

IR har gennemgået processerne for udbetalinger direkte via Netbank samt udbetalinger direkte i økonomisystemet.

Vi har ved vores revision påset, at der er designet og implementeret opdagende kontroller til sikring af, at der er funktionsadskillelse mellem den der godkender, og den der bogfører betalinger i Netbanken. Det er ligeledes påset, at der er designet og implementeret kontroller til løbende at sikre systemunderstøttelse af, at betalinger i Netbanken kun kan gennemføres to i forening.

Vi har endvidere påset, at der er designet og implementeret opdagende kontroller til sikring af, at alle direkte udbetalinger via økonomisystemet er behørigt dokumenteret, godkendt og bogført.

IR har gennemgået processen for oprettelse og ændring af leverandør-stamdata. De udførte test af design og implementering i perioden 1/1-30/9 2015 har ikke givet anledning til bemærkninger.

3.7. Ad Fakturaer i betalingskontrol

I forbindelse med vores revision har vi ligeledes gennemgået kommunens processer og interne kontroller til sikring af, at kommunens forpligtelser løbende behandles og gennemgår behørig betalingskontrol. Vi har påset, at der er designet og implementeret forretningsgange til sikring af, at fakturaer indgangsregistreres korrekt, dispatches til godkendelse, genbehandles ved returnering eller afvisning i godkendelsesprocessen samt at fejl ved udlæsning fra kreditormodul og indlæsning i bank opfanges og rettes inden for retningslinjerne i forretningsgangen.

På baggrund af vores gennemgang med udvalgte forvaltninger af konceptet for KS' rapportering til forvaltningsledelsen "Ledelsesinformation – Personale, Løn og Økonomi" er det vores opfattelse, at det udgør et væsentligt bidrag til ledelsens overbevisning for, at kontrolmiljøet, rettet mod valide og nøjagtige registrering af køb af vare og tjenesteydelser, er intakt.

Vi har ved vores revision vurderet kontrollerne omfattet af ovenstående ledelsesinformation, samt kontrolanalysen, der gennemføres for 2 måneder af gangen, rettet mod bilag under 10.000 kr. som nøglekontroller i indkøbsprocessen. På den baggrund har vi baseret vores overbevisning for kontrollernes effektivitet på test af den bilagskontrol, KS udfører som led i deres rapportering til forvaltningsledelsen.

Vores test af kontrollerne er foretaget ved reperformance af den test, der foretages af KS. Med udgangspunkt i de samme grunddatasæt gennemfører vi på stikprøvebasis de samme kontroller med det formål, at opnå overbevisning for, at de af KS opnåede resultater er valide, og for at kunne basere os på disse.

Vi har gennemført test af 150 bilag udvalgt på tværs af forvaltningerne i den stikprøve, KS har gennemgået i forbindelse med deres ledelsesrapportering for maj, juli og august. Vi har desuden gennemført test af 50 bilag fra kontrolanalysen rettet mod bilag under 10.000 kr. i rapportering for juni-juli.

I lighed med tidligere år viser vores test af bilag og gennemgang af ledelsesrapporteringen, at der i flere tilfælde er manglende overholdelse af betalingsfrister, om end der er en ikke uvæsentlig forbedring at spore. Det anbefales generelt, at der er en forsat løbende monitorering af området.

Udover de i afsnit 3.3. omtalte forhold, har den stikvise bilagskontrol vist enkeltstående uvæsentlige fejl, der ikke har givet anledning til yderligere handlinger.

Øvrige fejl identificeret ved vores stikprøvevise bilagskontrol udgøres, foruden de i afsnit 3.3 omtalte forhold, af enkeltstående uvæsentlige fejl og har ikke givet anledning til yderligere handlinger.

Det skal dog pointeres, at en forsat ledelsesmæssig vurdering af resultaterne fra stikprøven, herunder typen af fejl, er væsentlig til løbende overvågning af, at der ikke opstår systematiske fejl.

De af KS kontrollerede parametre tjener i vid udstrækning som en overvågende kontrol til at afdække, om KK's bogføring er foretaget i overensstemmelse med god bogføringsskik, som det er defineret i Kasse- og Regnskabsregulativet med bilag og uddybet i forretningsgangen på området. I denne henseende er det, foruden overholdelse af gældende regler, bl.a. væsentligt, at konteringsteksten er sigende, og at alle posteringer er dokumenteret med et bilag.

Det er, på baggrund af vores udførte test af KS' kontroller og stikprøvevise gennemgange af underliggende bilag, vores overbevisning, at bogføring i KK ikke i alle tilfælde foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik. Vores observation er i al væsentlighed knyttet til de testede finansposteringer, hvor det i flere tilfælde er konstateret, at det ikke umiddelbart ud af posteringsteksten og evt. vedhæftede dokumentation er muligt at vurdere validiteten af de foretagne finansposteringer, herunder hvad og hvorfor der omkonteres. Det er vores vurdering, at validering af, hvad og hvorfor der omkonteres, ofte vil omfatte yderligere beskrivelse, end hvad der kan rummes i en konteringstekst.

Det anbefales, at der sættes ledelsesmæssig fokus på området, og at de rapporterede forhold i ledelsesinformationen løbende holdes op i mod god bogføringsskik, samt de nærmere beskrevne krav til registreringerne fra forretningsgangene. Det betragtes som god governance, at ledelsen løbende sikrer sig, at der er et effektivt internt kontrolmiljø, som sikrer overholdelse af gældende regler og forskrifter. Det kan bl.a. ske gennem indskærpelse af kravene til konteringstekster og bilagsdokumentation, herunder en opstilling af best practice på området, eller via en nærmere vurdering af omfanget af omkonteringer, set i forhold til styringsbehovet.

Ved vores test af den stikprøvevise kontrol i KS har vi ligeledes gennemgået designet af kontrollen, herunder udvælgelse af stikprøven og vurdering af de risici, kontrollen skal afdække.

Jf. forretningsgangen skal der ske en årlig fastsættelse af udvælgelseskriterierne rettet mod relevante besvigelserisici og risici for fejlkonteringer.

På baggrund af vores bilagsgennemgang vurderes kontrolpunkterne, foruden nedenstående forhold, at bidrage effektivt til ledelsens overbevisning for, at kontrolmiljøet, rettet mod valide og nøjagtige registrering af køb af varer og tjenesteydelser, i al væsentlighed er intakt.

Der udføres stikprøvekontrol på en bilagsmængde svarende til:

- 5% af hver enkelt forvaltnings finansposteringsbilag over 5.000 kr.
- 5% af hver enkelt forvaltnings udbetalingsbilag over 5.000 kr.
- 2% af hver forvaltnings købsfakturaer over 5.000 kr.

Som fremhævet i vores bemærkninger til sidste års revision, er forretningsgangen for godkendelse af fakturaer ændret til, at der fra maj 2015 kun skal være én godkender af bilag < 10 t.kr. Den væsentligste risiko ved ændringen kan henføres til risikoen for besvigelser. Efter implementering af den ændrede forretningsgang er det KS der ansvaret for, at adressere denne risiko.

Implementeringen af kontrolanalyse rettet mod bilag < 10 t.kr. i KS adresserer den øget besvigelserisiko afledt af ovenstående ændring i godkendelsesproceduren.

For at imødegå denne risiko, anvender KS dataanalyser til at identificere forhold, der kan indikere tegn på besvigelser. En del af stikprøverne vælges på denne baggrund. Den resterende del af stikprøverne udvælges enten rent tilfældigt i rest populationen, eller på baggrund af særlige temaer, der vurderes at være relevant at se nærmere på.

Vi har identificeret enkelte uhensigtsmæssige forhold i den måde stikprøveudvælgelsen foretages på. Det gælder såvel kontrolanalysen rettet mod bilag <10 t.kr., som den generelle stikprøvekontrol i forbindelse med den månedlige ledelsesinformation. Den datasortering, der sker i forbindelse med udvælgelsen af stikprøverne, understøtter ikke en egentlig tilfældighed udvælgelse, hvor det er hensigten. I enkelte andre tilfælde kunne der ønskes en mere kritisk stillingtagen til merværdien ved at teste næsten identiske bilag. Vi har ligeledes fundet enkelte tilfælde, hvor finansbilag uden tilstrækkelig dokumentation er blevet frasorteret, inden stikprøverne er udtaget, uden at der er fulgt op herpå. De konstaterede forhold er drøftet med KS i forbindelse med revisionen, og er i et vist omfang allerede indarbejdet i efterfølgende stikprøveudvælgelser.

Det anbefales af hensyn til besvigelserisikoen, at udvælgelsesmetoden tilpasses således, at alle bilag i realiteten har en chance for at blive udvalgt til test.

Kreditnotaer – KS

Den etablerede systemunderstøttede proces der skal sikre, at åbne kreditnotaer modregnes i betaling af fremtidige fakturaer fra leverandøren, er kun effektiv i de tilfælde, hvor de efterfølgende fakturaer har Nemkonto som betalingsstatus. Når e-faktura tilgår Gateway, vil der automatisk ske en opdatering af leverandørens bankkontooplysning. Det betyder, at det er nødvendigt at foretage kompenserende opdagende manuelle kontroller for at sikre, at kreditnotaer modregnes i fremtidige betalinger til leverandøren, eller skal opkræves hos leverandøren.

Som opfølgning på vores bemærkning fra sidste år har vi konstateret, at der er udarbejdet en forretningsgang for processen for inddrivelse af overforfaldne kreditnotaer, herunder eventuel anmeldelse af krav i boet, såfremt en kreditor med debetsaldo går konkurs. Vi skal forsat henstille, at der etableres en mere effektiv forretningsgang for modregning af kreditnotaer i fremtidige betalinger samt opkrævning af overforfaldne kreditnotaer, og at der i forbindelse med overgangen til KVANTUM arbejdes med en højere grad af systemunderstøttelse i processen.

Vores gennemgang af øvrige kontroller på området har ikke givet anledning til bemærkninger.

3.8. Ad Kommunens regler for indkøb

I overensstemmelse med reglerne i forretningsgange på området for kreditorer er det den budgetansvarlige ledelses ansvar, at føre tilsyn med, at indkøb foretages i overensstemmelse med de indgåede indkøbsaftaler.

I lighed med tidligere er der konstateret tilfælde, hvor indkøb er foretaget uden om de indgåede indkøbsaftaler. Med hensyntagen til forvaltningens oplysninger om gennemførelse af handleplan på området er vores observation fra sidste år videreført.

Vi har fået oplyst, at følgende handleplan er sat i værk:

I forbindelse med budgetforhandlingerne 2017 er der vedtaget et indkøbsprogram, som anviser:

- hvordan hele indkøbsområdet i Københavns Kommune kan understøtte forvaltningernes kerneopgaver
- hvordan indkøbet kan leve op til regler og politikker
- hvordan den samlede indkøbsvolumen udnyttes til at få lavere indkøbspriser på både varer og tjenesteydelser

Indkøb er en meget stor del af den kommende Kvantum-udrulning, og i den forbindelse arbejder Center for indkøb tæt sammen med Kvantum-programmet, for at sikre en højere grad af digital understøttelse af indkøbsprocessen, herunder et nyt elektronisk bestillingssystem. I den forbindelse vil der med udrolningen af Kvantum blive udarbejdet nye rapporteringskoncepter på indkøbsområdet.

Vi har desuden, som opfølgning på vores observation fra sidste år, målrettet en del af vores stikprøver mod transaktioner i KØR med kilde-betalingskort, hvor det fremgår, at der er tale om kontante hævnin-ger hos organisationer, der ikke har kontantkasser. Der er ved et enkelt tilfælde i BUF, to i TMF og fire i SOF konstateret en praksis for at hæve kontanter med firmadankort til brug for forskud til andre medarbejdere.

Ved medarbejders adgang til relativt store kontantsummer, er der alt andet lige en øget risiko for misbrug af kommunens aktiver. Forholdet udgør desuden en øget risiko for fejl i driftsbogføringen, da den

automatiske bogføring af dankorttransaktioner på øvrige omkostninger ikke afspejler mellemværendet med medarbejderne.

3.9. Ad Systemansvarlige for udbetalings- og faktureringsystemer

Vi har desuden foretaget opfølgning på revisionsbemærkning 1 fra 2015 og konstateret, at forholdet ikke er fuldt lukket.

Der har hen over året været afsat ressourcer til at uddanne systemejere til varetagelse af systemejerrollen, herunder at klarlægge, hvad rollen indebærer, og hvilket ansvar de har. Det er sket gennem udarbejdelse af systemejervejledning samt gennemførelse af kurser.

Som opfølgning på revisionsbemærkninger er vi blevet oplyst om følgende status:

”Handlingsplanen opdeles i to dele, en forretningsmæssig del vedrørende etablering af forretningsgangsbeskrivelser og interne kontroller, og en IT-del vedrørende implementering af systemejerrollen.

De enkelte forvaltninger har ansvar for at gennemføre handlingsplanen for de udbetalings- og faktureringsystemer, som de varetager systemejerskabet for. Derudover har Københavns IT et ansvar for tværgående tiltag for at understøtte implementeringen af systemejerrollen.

KIT har planlagt og gennemført følgende tværgående tiltag for udbetalings- og faktureringsystemerne:

- Etablering af standard-systemhåndbog
- Etablering af nødvendige felter i FISKK vedr. sundhedscheck
- Udarbejdelse og konsolidering af årshjul for tekniske kontroller
- Tilbud om systemejerkurser til alle systemejere videreføres
- Sundhedscheck gennemføres med opfølgning på ovenstående elementer og herunder opfølgning på logs og teknisk tilsyn, kombineret med aktiviteter i forbindelse med legal compliance-projekt på tværs af Københavns Kommune.

Koncernservice tager iht. revideret handlingsplan til sikring af betryggende administrative processer ansvar for at stille et koncept for fremgangsmåde til rådighed for forvaltningernes gennemførelse af handlingsplanen for revisionsbemærkningen. Konceptet vil blive afstemt med Intern Revision og vil være i overensstemmelse med kvalitetsstandard for udarbejdelse af forretningsgange. KS vil derudover koordinere en løbende indsamling af forvaltningernes overordnede status tilkendegivelser ift. tiltagene frem mod deadline ved udgangen af 2. kvartal 2017.

Forretningsgange og interne kontroller

For de udbetalings- og faktureringsystemer, som KS og KIT er ansvarlig for, har KS fastlagt omfang og koncept for etablering af forretningsgange og interne kontroller. Omfang og koncept er drøftet med

Intern Revision. Der er udarbejdet SKI-udbud for konsulent-assistance til gennemførelse af leverancer i projektet, og konsulenterne starter”.

Vores observation rettes i år mod alle forvaltninger, da en nærmere klarlæggelse af de systemer, der tidligere har været identificeret som udbetalings- og faktureringsystemer, har vist, at varetagelsen af systemejerrollen sker bredt i kommunen.

Der blev i 2014 identificeret 69 udbetalings- og faktureringsystemer. I oktober 2016 har KS opgjort det til 63, hvoraf 54 videreføres i KVANTUM, og der er for hovedparten af systemerne udpeget en ansvarlig systemejer.

3.10. Ad Gæld til offentlige myndigheder

I forbindelse med vores revision er vi blevet bekendt med, at KK er registreret med en gæld på ca. 1,1 mio. kr. fordelt på en række krav, som offentlige myndigheder har sendt til inddrivelse hos SKAT, hvor KK desuden selv fejlagtigt har sendt en lang række krav vedr. kommunen selv, der kan henføres til P-afgifter for kommunens biler. KS oplyser, at alle bøderne er blevet betalt af KK.

Det skal henstilles, at de faktiske forhold undersøges, og at udgifterne henføres til de konkrete områder i KK.

I den forbindelse skal man være opmærksom på, at bøder og afgifter, som kan henføres til kommunens ansatte, ikke kan betales af kommunen, da de er kommunen uvedkommende.

3.11. Ad Snitflade Opus Debitor og KØR

I forbindelse med vores revision har vi desuden observeret, at der er fejl i snitfladen mellem Opus Debitor og KØR via P.nr.basen. Vi er blevet oplyst, at fejlen betyder, at de data, som Opus Debitor afleverer til KØR, der indeholder personnumre, ikke får de rigtige referencer, og bliver lagt ind i tilfældige summer i KØR. Det betyder, at det er nødvendigt at foretage en stor mængde enkeltopslag for at afstemme de to moduler.

Vi er blevet orienteret om, at KS nu er gået i dialog med KMD for at få fejlen rettet, så KØR fremadrettet viser de nødvendige referencer og lægger posteringer i samme summer, som det modtages i fra Opus Debitor. Betaling og Kontrol oplyser, at de er kommet rigtigt langt med afstemningerne, men at det er meget ressourcekrævende at afstemme de største områder på grund af de meget tidskrævende enkeltopslag. Det drejer sig bl.a. om parkering og forældrebetaling med meget store datamængder.

4. Formidling af risiko og væsentlighed mv.

Vi har i nærværende revision vurderet graden af risiko og væsentlighed for de enkelte observationer, og i tilknytning til den givne observation har vi påført en prioritet ud fra følgende vurderingsgrundlag:

Prioritet 1 – markeres med

- Prioritet 1 - markeringer anvendes for risici, der anses for kritiske. I forbindelse med beretninger kan det observerede forhold efter nærmere vurdering eventuelt give anledning til en revisionsbemærkning.
- En risiko anses for kritisk, såfremt der er en høj grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en betydelig effekt og/eller har en betydelig udbredelse.
- Prioritet 1 - markeringer rapporteres til ledelsen med krav om, at disse forelægges for det stående udvalg. Observationen medtages i delberetninger og beretninger til Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen.

Prioritet 2 – markeres med

- Prioritet 2 - markeringer anvendes for risici, der anses for væsentlige. Observationerne må ikke have en karakter, der kan medføre revisionsbemærkninger i årsberetningen.
- En risiko anses for væsentlig, såfremt der er en middel grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en vis effekt og/eller har en vis udbredelse.
- Prioritet 2 - markeringer rapporteres til ledelsen med anbefaling om, at disse forelægges for det stående udvalg. Observationen medtages ikke i delberetninger og beretninger.

Prioritet 3 – markeres med

- Anvendes for risici, der anses for mindre væsentlige, og som derfor kun rapporteres til ledelsen som opmærksomhedspunkter.
- En risiko anses for mindre væsentlig, såfremt der er en lille grad af sandsynlighed for, at forholdet indtræffer og/eller har en lille effekt og/eller har en lille udbredelse.

Afslutning

De konstaterede forhold har været drøftet med relevante personer for afklaring af eventuelle faktuelle fejl.

Yderligere spørgsmål eller kommentarer til rapporten kan rettes til Keld Østerdal på telefon 2220 2354.

København, den 27. januar 2017

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Lars Kronow
statsautoriseret revisor

Keld Østerdal
statsautoriseret revisor

Københavns Kommune

Intern Revision

Jesper Andersen
revisionschef

c.c. Københavns Kommunes forvaltninger og Intern Revision